

***Evaluatie beleidskader drie decentralisaties
Gemeente Opsterland***

November 2017

Evaluatie beleidskader drie decentralisaties

Inhoud

1. Achtergrond	2
2. Gemeente Opsterland	2
3. Evaluatie	3
A. WMO	3
A1. Preventie	3
A2. Vroeg signalering en inzet van lichte ondersteuning	4
A3. Mantel- en Respijtzorg	5
A4. Stimuleren vrijwilligers	6
A5. Minder beroep op PGB's en tweedelijnsvoorzieningen	6
A6. Dekkend aanbod van provinciale maatwerkvoorzieningen	7
A7. Onderzoek Friese rekenkamer naar de WMO	7
A8. Cliëntervaringsonderzoek WMO 2017	7
B. Jeugd	8
B1. Minder snel medicaliseren	8
B2. Preventie	9
B3. Eerder hulp op maat	9
B4. Integrale hulp aan gezinnen	10
B5. Meer ruimte voor professionals	10
B6. Cliëntervaringsonderzoek jeugd 2017	11
C. Participatie	11
C1. Minder sociale uitsluiting	11
C2. Meer jongeren met startkwalificatie	12
C3. Beter Nederlands	13
C4. Meer mensen aan het werk	14
4. Financiën	15
5. Conclusies en vervolg	17

1. Achtergrond

Nederland werkt aan de transformatie van de verzorgingsstaat. Onder de noemer 'de drie decentralisaties' heeft het Rijk per 2015 Rijk kerntaken van de verzorgingsstaat overgeheveld naar gemeenten. Het gaat om de uitbreiding van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de stelselherziening in de jeugdzorg en de Participatiewet. Gemeenten zijn vanaf 2015 bestuurlijk en financieel verantwoordelijk voor werk en inkomen, jeugdzorg en extramurale¹ begeleiding en ondersteuning van burgers met een beperking.

Kabinet én gemeenten ambieerden daarbij niet alleen de overdracht van taken, maar ook een fundamentele verandering van de sociale ondersteuning. Het gaat om een nieuwe rolverdeling tussen burgers, gemeentebestuur en instellingen. Dit werd noodzakelijk geacht, omdat de toenemende zorgvraag in de toekomst niet meer te betalen zou zijn. De overheid had te veel taken naar zich toe getrokken. Het is de bedoeling dat burgers weer meer eigen verantwoordelijkheid nemen.

Per 2015 is een palet aan verantwoordelijkheden richting de gemeente gekomen. Van residentiële zorg voor jeugd tot de sociale werkplaatsen, van de begeleiding van verminderd zelfredzame mensen tot opvoedhulp voor ouders. De verwachting was en is dat de gemeente door integraal te werken veel effectiever te werk kan gaan. Door het gezin centraal te stellen kan hulp, zorg en dienstverlening beter worden ingezet. Door burgers te faciliteren en te stimuleren zelf verantwoordelijkheid te nemen en voor elkaar te zorgen, worden ze minder afhankelijk van de overheid. Door de eigen kracht van burgers te benutten, kan de kracht van de overheid zich richten op mensen die minder krachtig zijn (vangnetfunctie).

Gemeenten staan daarmee voor een dubbele uitdaging. Enerzijds moeten ze kosten beheersen, anderzijds moeten ze de kwaliteit van hulp, zorg en dienstverlening verbeteren. Burgers spelen daar een belangrijke rol in: door elkaar te helpen, maar ook door niet automatisch naar de overheid te kijken als ze iets nodig hebben. Alleen dan blijft er geld beschikbaar om de mensen die het niet zelf kunnen beter te helpen.

2. Gemeente Opsterland

In mei 2013 hebben de gemeenteraden van Ooststellingwerf, Weststellingwerf en Opsterland (OWO) de nota 'Visie op de drie decentralisaties' vastgesteld. In deze nota hebben de OWO-gemeenten gekozen voor een integrale aanpak van de drie decentralisaties en voor een gemeenschappelijke basisvisie op de toekomstige taken. De gemeenteraad van Opsterland heeft in november 2014 het 'Beleidsplan drie decentralisaties 2015-2018 gemeente Opsterland' vastgesteld. In dit beleidsplan is de visie verder uitgewerkt en zijn richtinggevende keuzes gemaakt voor de transities en voor het bouwen aan de nieuwe sociale infrastructuur. Tegelijk met het beleidsplan zijn verordeningen voor de uitvoering van de drie nieuwe wetten opgesteld.

Het beleidsplan is vertaald in het 'Uitvoeringsprogramma 2015', waarin doelstellingen zijn geformuleerd en concrete resultaten zijn beschreven.

---

¹ Extramurale zorg: zorgverlening buiten het ziekenhuis of zorginstelling

Bij vaststelling van het beleidsplan is tevens afgesproken dat er in 2017 geëvalueerd zou worden en dat het beleidsplan in 2018 vervangen wordt door een nieuw meerjarig integraal beleidsplan voor het sociaal domein. Voor u ligt de evaluatie van het beleidsplan.

De gemeente Opsterland heeft al in het laatste kwartaal van 2014 een Gebiedsteam ingericht voor de uitvoering van de WMO en de jeugdwet. Begin 2016 is deze tijdelijke werkorganisatie geëvalueerd door BMC advies. BMC concludeerde dat het Gebiedsteam in de gemeente Opsterland een gemotiveerd, hardwerkend team is, dat in 2015 – een zeer spannend jaar – in staat is geweest om resultaatgericht te werken. Het Gebiedsteam heeft een snelle ontwikkeling doorgemaakt, zowel inhoudelijk als in de werkprocessen. Daarmee is in de pioniersfase van het Gebiedsteam een stevig fundament gelegd voor het Gebiedsteam als eerste aanspreekpunt voor zorg en ondersteuning in de gemeente Opsterland. Om de flinke ambitie van de bestuurlijk en ambtelijk verantwoordelijken voor het Gebiedsteam te kunnen realiseren, is het Gebiedsteam doorontwikkeld naar een veranderorganisatie. Daartoe zijn twee teams gevormd, met een teamleider per team. Naar buiten toe acteert het team echter als één team. Naar de toekomst toe is het te overwegen om participatie te integreren in de Gebiedsteams.

3. Evaluatie

In het 'Beleidsplan drie decentralisaties 2015-2018 gemeente Opsterland' en het daarop volgende Uitvoeringsplan, zijn veel kwantitatieve en ambitieuze doelen opgenomen. De invoering van de nieuwe wetten (transitie) en de organisatie van het gebiedsteam heeft veel tijd en energie gekost. Daardoor is er minder tijd besteed aan de monitoring. Deels omdat cijfers niet voorhanden zijn, deels omdat monitoring nog te weinig in de werkwijze is verankerd. Hierdoor kunnen niet alle resultaten aangegeven worden.

Waar mogelijk wordt per doel aangegeven wat de stand van zaken is per 1-1-2017. Gekozen is voor 1-1-2017, omdat op jaarbasis de meeste gegevens beschikbaar zijn. In de jaarrekening over 2017 zullen zoveel mogelijk de behaalde resultaten van 2017 aangegeven worden. Per doel wordt tevens aangegeven welke activiteiten in de komende beleidsperiode voortgezet of versterkt moeten worden.

A. WMO

A1. Preventie

Doel	Indicator	Stand van zaken per 1-1-2017
Betere en gerichte preventie en uitgaan van de eigen kracht van kwetsbare groepen burgers en hun sociale netwerk.	Er is een afname van 10% van het huidige cliëntenbestand WMO (peildatum 1-1-2015) die een beroep doet op professionele begeleiding.	In 2015 deden 513 (oude AWBZ) een beroep op begeleiding, in 2016 waren dat er 487. Een afname van 5%.
	Er is een afname van 30% van de zorgconsumptie in een wijk in Gorredijk, waar nu hoge zorgconsumptie is.	Dit wordt niet gemonitord.

Verrichte activiteiten

1. *Er is een start gemaakt met de opzet van steunstructuren in Beetsterzwaag, Ureterp en Gorredijk.*

Timpaan is in 2016 gestart met het opzetten van een steunstructuur in Gorredijk. Deze is nog niet gereed. In Ureterp wordt, in aansluiting op aanwezige structuren zoals SWAL, gezocht naar een passende steunstructuur. In Beetsterzwaag is, na overleg met de bewoners,

gebleken dat alleen een digitaal steunpunt wordt gewenst. Nagegaan wordt in hoeverre andere steunpunten kunnen en willen digitaliseren. Naar verwachting is in de eerste helft van 2018 in alle dorpen van Opsterland een dorpssteunpunt.

2. *Proeftuin ondersteuning innovatie in wijk met grote zorgafname in Gorredijk.*

In de afgelopen periode is vooral ingezet op de invoering van de nieuwe taken. Nu dat gereed is zal nagegaan worden of het wenselijk is dit project alsnog te starten.

3. *Herindicatie PGB houders*

Bij alle PGB-houders is een herindicatie uitgevoerd. Dit heeft geleid tot een afname met 45%.

4. *Er is aandacht voor mensen die te maken hebben met eenzaamheidsproblemen.*

Eenzaamheid is een belangrijk punt van aandacht: het wordt erkend en er wordt via diverse projecten aandacht aan besteed. Er is o.a. een signaleringskaart voor vrijwilligers in gebruik en consultants in het Gebiedsteam zijn alert. Via Timpaan worden netwerkcoaches ingezet. De netwerkcoaches helpen mensen hun eigen netwerk in kaart te brengen en te activeren.

5. *Gekanteld werken*

In het vierde kwartaal van 2016 is met de medewerkers van het Gebiedsteam gesproken over de stand van zaken met betrekking tot gekanteld werken; dus het werken vanuit de vraag en de kracht van de burgers.

Hieruit is gebleken dat het Gebiedsteam hier bewust mee bezig is en in staat is om creatieve oplossingen te vinden (maatwerk). Geconstateerd werd ook dat de werkdruk hoog is en er (te) veel tijd verloren gaat aan administratieve taken. Ook was er behoefte aan een helder afwegingskader en meer casusoverleg. Het casusoverleg is inmiddels geïntensiveerd en uitgebreid, ter ondersteuning van de integrale aanpak. Het versterken van de Krêft fan de Mienskip wordt werkenderweg verder doorgevoerd. De komende periode zal hier ook met de raad over gesproken worden (2018).

→ *Naar volgende beleidsperiode*

- Vergroten aandacht voor preventie
- Verdere uitwerking steunstructuur Gorredijk
- Digitalisering dorpssteunpunten
- Onderzoek wenselijkheid proeftuin Gorredijk
- Doorgaande aandacht voor eenzaamheid
- Verder werken aan het versterken van de Krêft fan de Mienskip (gekanteld werken)

A2. Vroeg signalering en inzet van lichte ondersteuning

Doel	Indicator	Stand van zaken per 1-1-2017
Verbeteren van vroeg signalering en inzet van meer lichte ondersteuning, waardoor er minder een beroep hoeft te worden gedaan op duurdere tweedelijnszorg.	Er is een afname van 30% van het huidige cliëntenbestand WMO, dat een beroep doet op tweedelijnszorg.	Dit wordt niet gemonitord.

Verrichte activiteiten

1. *0-meting*

Om te beoordelen of de intensievere samenwerking met het netwerk een afname van het huidige cliëntenbestand (dat gebruik maakt van een tweedelijnsvoorziening) tot gevolg heeft, was het voornemen een 0-meting te laten uitvoeren door het Fries Planbureau.

Wij hebben echter geconstateerd, dat het nog te vroeg was een dergelijke meting uit te voeren. Nu de Gebiedsteams goed zijn ingeregeld, kan de nulmeting alsnog worden uitgevoerd.

2. Intensivering samenwerking

De samenwerking met de dorpen en het maatschappelijk middenveld is geïntensiveerd. Begin 2015 zijn een kennismakingsbijeenkomsten georganiseerd met het maatschappelijk middenveld en met de zorgaanbieders. In 2016 is dit herhaald en zijn bijeenkomsten in de dorpen georganiseerd. Afzonderlijke (beleids)medewerkers hebben eveneens regelmatig contact met (vertegenwoordigers in) de dorpen. Met behulp van de Dorpsspiegels wordt ook informatie vergaard. Eind 2017 worden weer bijeenkomsten in de dorpen georganiseerd.

→Naar volgende beleidsperiode

- Uitvoering nulmeting gebruik tweedelijnsvoorzieningen
- Meer samenwerking met het netwerk
- Verdere versterking samenwerking met de dorpen

A3. Mantel- en Respijtzorg²

Doel	Indicator	Stand van zaken per 1-1-2017
Meer begeleiding en ondersteuning van mantelzorgers door in te zetten op een breder aanbod voor respijtzorg.	Er is een toename van 30% in het gebruik van respijtzorgvoorzieningen (ondersteuning die noodzakelijk is om de mantelzorg te kunnen bieden).	Er is geen sprake van een toename. Respijtzorgvoorzieningen zijn in 2015 en 2016 35 keer toegekend.

Verrichte activiteiten

Er worden diverse activiteiten uitgevoerd voor mantelzorgers, met name door Timpaan.

- De inventarisatie van het aanbod van mantelzorgondersteuning door externe organisaties (lokaal tot landelijk) is up-to-date.
- De netwerkorganisaties (professionele mantelzorgorganisaties) kennen elkaars diensten en maken gebruik van elkaar. Daarvoor zijn netwerkbijeenkomsten georganiseerd.
- Het adressenbestand van (potentieel) zwaar belaste mantelzorgers is actueel.
- Regelmatig mantelzorgcafé.
- De Dag van de mantelzorg.
- Mantelzorgers in Opsterland krijgen drie keer per jaar een nieuwsbrief.
- (Digitale) klankbordgroep, website en facebookpagina voor mantelzorgers.
- In 2016 heeft de gemeente weer een mantelzorgcompliment beschikbaar gesteld.

Voor wat betreft respijtzorg is in 2016 een apart project van start gegaan. Dit project wordt gefinancierd door de gemeente Opsterland, het VSB-fonds, het Oranjefonds en Univé. Voor het project, genaamd Samenzorg, zijn vrijwilligers geworven die mantelzorgers op allerlei manieren kunnen ondersteunen. Timpaan leidt mensen op om mantelzorg te kunnen verrichten.

→Naar volgende beleidsperiode

- Gezien de toenemende vergrijzing en ontgroening in Opsterland is mantel- en respijtzorg een belangrijk onderwerp voor de komende beleidsperiode.

² Respijtzorg biedt mantelzorgers de mogelijkheid hun zorgtaken tijdelijk aan een ander over te dragen

A4. Stimuleren vrijwilligers

Doel	Indicator	Stand van zaken per 1-1-2017
Het stimuleren van meer vrijwilligers die zich inzetten voor kwetsbare burgers;	Tien verzoeken om ondersteuning worden door het Gebiedsteam weggezet bij het Dorpssteunpunt. Hiervan worden er vijf acties uitgevoerd door mensen met een uitkering via de Tegenprestatie	Vanuit het Gebiedsteam gaat één keer per maand een vraag uit naar de Dorpssteunpunten in Bakkeveen en Tijnje. 69 mensen zetten zich vanuit de Tegenprestatie in voor kwetsbare burgers.

Verrichte activiteiten

1. Samenwerking tussen Gebiedsteam en de Dorpssteunpunten

Alle Dorpssteunpunten komen twee keer per jaar bij elkaar. Ook per steunpunt komen de vrijwilligers een paar keer per jaar bij elkaar (dit wisselt per steunpunt). De GT-consulenten schuiven hierbij aan. Hiermee wordt beoogd meer ondersteuningsvragen in het eigen netwerk van de cliënt op te kunnen vangen. Bij sommige steunpunten is echter weinig vraag naar ondersteuning, maar is wel 60% van de bewoners vrijwilliger.

2. Implementatie van de tegenprestatie

De doelgroep is in kaart gebracht, waarbij ervoor gekozen is de personen die zich op trede 3 en 4 van de Participatieladder bevinden als eerste op te pakken. Het gaat hierbij om een groep van ongeveer 140 personen. Hiervan verrichten 69 personen al een tegenprestatie: 70% verricht vrijwilligerswerk, 22% verricht mantelzorg en 8% volgt een inburgeringstraject.

→ Naar volgende beleidsperiode

- Meer samenwerking tussen Gebiedsteam en dorp waaronder inzet (eigen) netwerk

A5. Minder beroep op PGB's en tweedelijnsvoorzieningen.

Doel	Indicator	Stand van zaken per 1-1-2017
Een dekkend aanbod van lokale maatwerkvoorzieningen, waaronder begeleiding, het structureren van de huishouding en vervoer, waardoor minder een beroep wordt gedaan op pgb's en tweedelijnsvoorzieningen.	Er is een afname van 30% in het gebruik van PGB's, omdat het ondersteuningsaanbod beter aansluit bij de vraag. Een afname van 10% in doorverwijzing naar de tweedelijnszorg.	In 2015 deden 157 mensen een beroep op PGB, in 2016 waren dat er 72. Een afname van 45%. Wordt niet gemonitord.

Verrichte activiteiten

1. Randvoorwaarden om langer thuis te blijven wonen

Het aantal en aandeel 65-plussers in de bevolking van Opsterland neemt tussen nu en 2030 fors toe en het aandeel 75-plussers relatief nog meer (Prognose Provincie Fryslân, 2016-2040). De meeste ouderen hebben een redelijke gezondheid. Wel neemt het risico op beperkingen (fysiek, mentaal) toe met de leeftijd. Ouderen zullen zo lang mogelijk zelfstandig (moeten) blijven wonen.

Dit vraagt om aanpassingen in de woningvoorraad. In de 'Woonvisie 2017-2021 gemeente Opsterland' (maart 2017) wordt hierop ingespeeld. Daarnaast loopt er een campagne 'Mijn huis op maat'. Mensen worden bewust gemaakt van maatregelen die zij zelf kunnen nemen om het huis levensloopbestendig te maken.

Tevens zijn goede contacten nodig tussen vrijwillige en professionele ondersteuning. De consultants van het Gebiedsteam onderhouden contacten met huisarts, wijkverpleegkundige en vrijwilligers van de dorpssteunpunten.

2. PGB gebruik en gebruik tweedelijnsvoorziening neemt af

In 2015 deden 157 mensen een beroep op de PGB, in 2016 72: een afname van 45%. De meeste PGB aanbieders zijn inmiddels gecontracteerd.

→Naar volgende beleidsperiode

- De komende jaren zal de toenemende vergrijzing veel aandacht vragen. We moeten integraler en meer vanuit de Krêft fan de Mienskip gaan werken om de uitdaging aan te kunnen.

A6. Dekkend aanbod van provinciale maatwerkvoorzieningen

Doel	Indicator	Stand van zaken per 1-1-2017
Een dekkend aanbod van provinciale maatwerkvoorzieningen voor beschermd wonen, huiselijk geweld en verslavingszorg.	Geen toename van onveiligheid en overlast en er vallen geen mensen tussen wal en schip.	Uit cijfers van openbare orde en veiligheid blijkt een afname in 2016 (88) t.o.v. van 2015 (107) als het gaat om incidenten met verwarde/overspannen personen. Gegevens komen van centrumgemeenten, registratie in Opsterland is nodig.

Verrichte activiteiten

1. Afspraken met de centrumgemeenten

Met de centrumgemeente (Leeuwarden) zijn afspraken gemaakt over de toeleiding van mensen naar provinciale maatwerkvoorzieningen voor beschermd wonen, huiselijk geweld en verslavingszorg.

We gaan monitoren:

- of de toeleidingsafspraken goed werken;
- hoeveel Opsterlanders van deze voorzieningen gebruik maken;
- of het gebruik verandert door de inzet van de Gebiedsteams.

2. De afstemming tussen de provinciale maatwerkvoorzieningen en het Gebiedsteam zijn geformaliseerd.

Er zijn afspraken gemaakt tussen het Gebiedsteam en de provinciale maatwerkvoorzieningen over toeleiding. Dit is neergelegd in werkprocessen.

→Naar volgende beleidsperiode

- Beter monitoren en registratie van incidenten

A7. Onderzoek Friese rekenkamer naar de WMO

Lysias Advies heeft in oktober 2016 van tien Friese rekenkamer(commis)sie)s de opdracht gekregen onderzoek te doen naar de uitvoering van de Wmo in zestien gemeenten. Dit onderzoek is in november in de raad besproken

De bevindingen van de Rekenkamer geven een waardevol inzicht en gaan verder dan alleen de gemeente Opsterland. De conclusies en aanbevelingen komen grotendeels overeen met de bevindingen in deze evaluatie. De aanbevelingen nemen wij mee naar de volgende beleidsperiode.

A8. Cliëntervaringsonderzoek WMO 2017

In 2017 is een cliëntervaringsonderzoek uitgevoerd. Hieruit is, op hoofdlijnen, gebleken dat:

- Respondenten tevreden zijn over het contact met de gemeente en negen op de tien vonden dat de medewerker hen serieus nam.

- Samen met de medewerker naar oplossingen is gezocht.
- Zeven op de tien respondenten wist dat ze iemand mee konden nemen naar het intakegesprek.
- Respondenten zijn tevreden over de kwaliteit van de ondersteuning.
- Bijna driekwart geeft aan te zijn geïnformeerd over de eigen bijdrage. 5% heeft door deze eigen bijdrage afgezien van de ondersteuning en 26% heeft door de eigen bijdrage moeite om maandelijks rond te komen.
- Respondenten zijn tevreden met de informatievoorziening en de privacybescherming.

Voor nadere informatie wordt verwezen naar het onderzoek van juli 2017.

B. Jeugd

B1. Minder snel medicaliseren

Doel	Indicator	Stand van zaken per 1-1-2017
Minder snel medicaliseren, meer ontzorgen en normaliseren, door onder meer aansluiten bij mogelijkheden van kinderen en het opvoedkundig klimaat te versterken in gezinnen, wijken, scholen en in voorzieningen van kinderopvang en peuterspeelzalen.	Er is een afname van 20% OTS en uithuisplaatsingen.	Er heeft in 2016 een afname van ca. 5% OTS en uithuisplaatsingen t.o.v. 2015 plaatsgevonden.
	In 20 gevallen per jaar wordt Humanitas en het Dorpssteunpunt ingezet om het opvoedkundige klimaat binnen het gezin te versterken.	In meer dan 20 gevallen is Humanitas (en dorpssteunpunt) ingezet. Niet zozeer om het opvoedkundige klimaat te verbeteren, maar vaak in de vorm van schuldhulpverlening.

Verrichte activiteiten

1. De SAVE-teams werken naar tevredenheid van het Gebiedsteam

SAVE-teams staan voor Samenwerken Aan Veiligheid. Deze SAVE-teams zijn multidisciplinair samengesteld en functioneren als 'specialist ongevraagde jeugdzorg'. Wekelijks is er casusoverleg tussen SAVE-teams en het Gebiedsteam waarbij de SAVE-medewerkers een dagdeel op het gemeentehuis aanwezig zijn. De samenwerking is goed. Er is sprake van een afname van ondertoezichtstelling (OTS) met 5%. De beoogde 20% daling was te ambitieus; wel laat de trend een dalende lijn zien.

2. Meer samenwerking tussen vrijwilligers en professionals op het terrein van jeugd

Bij de opstelling van het beleidsplan is aangegeven dat we meer willen gaan samenwerken met vrijwilligersorganisaties als Humanitas en Dorpssteunpunten. In vrijwel alle dorpen is een dorpssteunpunt actief. In samenwerking met de OWO-gemeenten, Súdwest Fryslân en Heerenveen wordt het project Homestart geïmplementeerd. Door Humanitas worden in dit project ouders met kinderen tussen de 0-6 jaar begeleid. Veelal gaat het om schuldhulpverlening. Schulden leiden tot veel psychische problemen en onvermogen om zaken aan te pakken.

Jeugdproblematiek is vaak dermate ernstig, dat dit alleen met professionele inzet opgepakt kan worden. Dorpssteunpunten spelen daarin een geringe rol.

→ Naar volgende beleidsperiode

- Doorgaan met samenwerking met SAVE-teams
- Samenwerking verder versterken
- Blijvende aandacht voor opvoedkundig klimaat en schuldenproblematiek

B2. Preventie

Doel	Indicator	Stand van zaken per 1-1-2017
Betere preventie en uitgaan van eigen kracht van jeugdigen, ouders en het sociale netwerk.	10% van de ondersteuningsplannen is opgesteld op basis van een eigenkrachtconferentie (EKC)	Meer dan 10% van de ondersteuningsplannen is opgesteld op basis van de EKC-methodiek.
	20 meldingen voor verwijsindex van peuteropvang, sociale zaken en andere nog niet meldende organisaties.	Er hebben meer dan 20 meldingen voor verwijsindex plaatsgevonden, echter, veelvuldig uit dezelfde organisaties. Weinig vooruitgang in aantal meldende organisaties.

Verrichte activiteiten

1. Er wordt gewerkt volgens de principes van de Eigen Kracht methodiek

De gecertificeerde methodiek van de Eigenkracht conferentie kost € 2.500,00 tot € 3.000,00 per keer. Vanwege de hoge kosten wordt de gecertificeerde methodiek niet gebruikt, maar wel de principes hiervan: het gezin maakt, samen met familie en bekenden, een plan voor de toekomst, waarbij de regie in handen blijft van de persoon of personen om wie het gaat.

2. Er zijn samenwerkingsafspraken gemaakt over het gebruik van de verwijsindex

Eens in de drie weken is er casusoverleg tussen gemeente, onderwijs en voorliggend veld. Deze overleggen worden door alle partijen goed bezocht en er worden afspraken gemaakt. Door een aantal organisaties worden nog steeds te weinig signalen afgegeven in de verwijsindex, waardoor professionals niet worden gekoppeld om samen te werken. Dit blijft onze aandacht houden.

→ Naar volgende beleidsperiode

- Doorwerken met principes Eigen Kracht methodiek
- Verwijsindex beter gebruiken

B3. Eerder hulp op maat

Doel	Indicator	Stand van zaken per 1-1-2017
Eerder hulp op maat bieden voor kwetsbare kinderen om het beroep op dure gespecialiseerde hulp te verminderen.	20% van de verwijzingen naar de J-GGZ is naar de POH J-GGZ, welke wordt gewaardeerd door cliënten met een 7 of hoger.	Pilot POH J-GGZ zorgt ervoor dat de 20% (ca. 200 verwijzingen) bijna wordt gehaald. Over waardering kan niets worden gezegd. Cliëntervaringsonderzoek is zeer beperkt ingevuld (3%); er kunnen geen conclusies aan worden verbonden.
	30% daling van behandeling van ernstige, enkelvoudige dyslexie door tweedelijns aanbieders.	Het is nog te vroeg om dit te kunnen meten.

Verrichte activiteiten

1. De Praktijkondersteuner huisartsen (POH) jeugd geestelijke gezondheidszorg (J-GGZ) is operationeel

Per 1 oktober 2015 is gestart met een pilot POH GGZ jeugd. Met de POH GGZ jeugd is een functie gecreëerd, die lichte klachten van kinderen en jongeren laagdrempelig kan onderzoeken en behandelen bij de huisarts in de praktijk. Tevens kan de POH GGZ jeugd klachten opschalen of in de thuissituatie behandelen. Huisartsen hoeven daardoor minder door te verwijzen naar de tweede lijn. Tijdens de pilotperiode is gebleken dat de inzet van

één POH GGZ jeugd in de huisartsenpraktijk én in het Gebiedsteam van meerwaarde is. Het heeft een intensivering van de samenwerking met de huisartsen opgeleverd. Doorverwijzingen naar (duurdere) zorgtrajecten zijn voor een deel voorkomen. Per 1 september 2017 is de POH GGZ jeugd in vaste dienst aangenomen. Een (voorzichtige) inschatting van de bespaarde kosten van zorgtrajecten leert dat deze hoger zijn dan de loonkosten.

2. Verlaging van de behandeling van enkelvoudige ernstige dyslexie door de tweede lijn

Het aantal kinderen en jongeren dat behandeld wordt voor dyslexie, is de afgelopen jaren sterk gestegen. Dit wordt mede veroorzaakt doordat ouders op zoek zijn naar een verklaring voor slechte schoolresultaten. Samen met het onderwijs en behandelaars is gezocht naar een nieuwe, innovatieve vorm van behandeling, waarbij kinderen met enkelvoudige, ernstige dyslexie op goede hulp kunnen blijven rekenen en waarbij kinderen en jongeren met andere taalproblemen andere passende hulp ontvangen. Scholen in het basisonderwijs voeren in 2017 BOUW in als preventief dyslexieprogramma, wat op termijn tot –forse- daling zou moeten leiden. De beoogde 30% daling van behandeling van ernstige dyslexie door tweedelijns aanbieders kan dan mogelijk gehaald worden. Dat is in deze korte periode niet mogelijk, omdat dit over een periode van een schoolcarrière bekeken moet worden.

→ Naar volgende beleidsperiode

- Doorgaan met de inzet van POH GGZ jeugd
- Volgen programma BOUW

B4. Integrale hulp aan gezinnen

Doel	Indicator	Stand van zaken per 1-1-2017
Integrale hulp aan gezinnen mogelijk maken volgens het uitgangspunt 'één gezin, één plan, één regisseur.	80% van de professionals geeft aan dat er wordt gewerkt met 1G=1P=1R.	Vrijwel alle professionals (100%) in Gebiedsteam werken met uitgangspunt 1G=1P=1R. Dit leidt tot 1G=1P=1R bij ca. 80% van de gezinnen. Bij vechtscheidingen (ca. 20-25%) ligt dit moeilijk.

Verrichte activiteiten

1. 1G=1P=1R

Door 80% van de professionals wordt aangegeven dat er gewerkt wordt op basis van het adagium 'één gezin, één plan, één regisseur'. Het blijkt in verband met de privacy niet mogelijk altijd volgens dit principe te werken. In provinciaal verband wordt jeugdproblematiek in relatie tot privacy opgepakt, waarbij wordt uitgegaan van het belang van het kind. Ook bij vechtscheidingen is 1G=1P=1R niet altijd mogelijk.

→ Naar volgende beleidsperiode

- Werkafspraken tussen verschillende disciplines hoe om te gaan met privacy vraagstukken

B5. Meer ruimte voor professionals

Doel	Indicator	Stand van zaken per 1-1-2017
Meer ruimte voor professionals maken om de juiste hulp te bieden door vermindering van regeldruk.	75% van de professionals ervaart een daling van regeldruk.	0% van de professionals ervaart een daling van regeldruk. Rechtmatigheid, doelmatigheid, doeltreffendheid (art. 213 en 213A Gemeentewet) zorgt bij uitvoering rond de Jeugdwet voor verzwaring regeldruk.

Verrichte activiteiten

1. Ontzorgen professionals

Alhoewel vermindering van de regeldruk met 75% werd beoogd, wordt door geen enkele professional vermindering van regeldruk ervaren. Dit wordt vooral veroorzaakt door administratieve lasten. Het spanningsveld tussen leveren maatwerk en wettelijke verplichtingen is groot. Processen worden met invoering van nieuwe systemen vastgelegd en met de accountant besproken.

Het management van het Gebiedsteam zet zich in om medewerkers zo goed mogelijk te equiperen. Zo is er één dag per week een gedragswetenschapper beschikbaar voor de professionals om te sparren. Dit moet leiden tot gewinning van de nieuwe werkwijze en aanpak. Uiteindelijk zal dit er naar verwachting ook toe leiden dat het gevoel van regeldruk vermindert.

→ Naar volgende beleidsperiode

- Verder ontzorgen van professionals

B6. Cliëntervaringsonderzoek jeugd 2017³

De respons is slechts 11% en op basis daarvan kunnen geen betrouwbare uitspraken over de hele populatie worden gedaan. De respondenten gaven, op hoofdlijnen, het volgende aan:

- Positief over de toegankelijkheid van de voorzieningen
- Voldoende informatie over hulp
- Respectvol behandeld
- Hulp heeft positief effect op hun opgroeien (ouders positiever dan jongeren)
- Hulp heeft positief effect op zelfstandigheid (ouders positiever dan jongeren)
- Effect op zelfredzaamheid is goed
- Positief over de aanpak van hun hulpvraag

Voor een uitgebreider inzicht wordt verwezen naar het onderzoek.

C. Participatie

C1. Minder sociale uitsluiting

Doel	Indicator	Stand van zaken per 1-1-2017
Minder sociale uitsluiting van mensen met een minimuminkomen door inzet van het gemeentelijke armoede- en minimabeleid.	80% van de kinderen die tot de doelgroep behoren, maakt gebruik van het kindpakket en 80% is tevreden over de ondersteuning.	In 2016 zijn 86 kinderen bereikt. Het percentage kan niet worden gegeven omdat het totaaloverzicht van de totale doelgroep ontbreekt. .
	Een afname van 25% in de doorverwijzing naar de saneringstrajecten van de Kredietbank Nederland.	De kosten van de Kredietbank Nederland fluctueren en laten een enigszins dalende lijn zien. Of de reden hiervan zit in een afname van doorverwijzingen wordt in 2017 geëvalueerd.

Verrichte activiteiten

1. Evaluatie van het Kindpakket met aanbevelingen over het vervolg

Het Kindpakket maakt sinds 1 januari 2014 onderdeel uit van het gemeentelijk minimabeleid. Er is een evaluatie uitgevoerd, waaruit is gebleken dat het kindpakket voorziet in een behoefte en bijdraagt aan het voorkomen van sociale uitsluiting. In 2016 werden 86 kinderen

³ Cliëntervaringsonderzoek 2017, KWIZ, juli 2017

bereikt. Dit kan niet worden uitgedrukt in een percentage, omdat het totaaloverzicht over de mogelijke doelgroep ontbreekt. De nog uit te voeren armoedemonitor moet dit inzicht geven. De uitvoering van het kindpakket is met ingang van 2017 bij de Stichting Leergeld neergelegd.

2. Plan van aanpak met betrekking tot de opzet van schuldhulpverleningsnetwerken

De rol van de schuldhulpverlening in het Gebiedsteam is verstevigd met extra capaciteit. Dit maakt het mogelijk om meer aandacht te gaan besteden aan preventieve maatregelen. De doelgroep bestaat, naast bijstandsgerechtigden, ook uit mensen met een laag inkomen. In het Gebiedsteam vindt ook de intake plaats voor de schuldhulpverlening als toegangspoort naar de Kredietbank Nederland. De kosten van de Kredietbank Nederland fluctueren, maar laten een enigszins dalende lijn zien.

In de eerste helft van 2017 zijn 112 bewindvoeringsklanten onderzocht. Hieruit zijn de volgende conclusies getrokken:

- Voor 36 van de 112 mensen is bewindvoering een geschikt product. Dit is 32% van de ondervraagde klanten van bewindvoerders. Beëindiging van het bewind is op dit moment niet aan de orde en niet wenselijk.
- Voor 62 van de 112 mensen geven wij het advies om bewindvoering te beëindigen, omdat de noodzaak ervan niet (langer) bestaat. Dit is 55% van alle ondervraagde klanten van bewindvoerders.
- Van 12 van de 112 mensen zijn we niet zeker of beëindiging van het bewind op dit moment een verstandige keuze is. Deze groep mensen zouden we over een tijdje opnieuw willen onderzoeken. Dit is 13% van de totale groep.

3. Leergang vakmanschap

De gekantelde werkwijze is een doorlopend onderdeel van de organisatieontwikkeling. Bij Werk en Inkomen zijn stappen gezet om de vraag tot uitgangspunt te maken (en niet de regelgeving). Hiertoe is een leergang vakmanschap opgezet voor klantmanagers i.s.m. Oost- en Weststellingwerf en de Hanzehogeschool Groningen.

→ Naar volgende beleidsperiode

- Doorgaan met kindpakket
- Verbeteren signalering doelgroep die in aanmerking komt voor kindpakket
- Voorkomen stapeling van interventies bij schuldhulpverlening en armoedeproblematiek
- Meer aandacht voor preventie bij Schuldhulpverlening
- Doorgaan met leergang vakmanschap voor klantmanagers Werk en Inkomen

C2. Meer jongeren met startkwalificatie

Doel	Indicator	Stand van zaken per 1-1-2017
Verhoging van het aantal jongeren dat een startkwalificatie haalt door (financiële) ondersteuning integraal op te pakken en goede afstemming te realiseren met de aanpalende terreinen van onderwijs en leerplicht.	75% van de jongeren in de bijstand heeft een startkwalificatie of zit in een traject dit te behalen.	Momenteel heeft 66% van het bestand jongeren een startkwalificatie. 70% van de jongeren zit in een traject, gericht op onderwijs of werk.
	Minimaal 80% van de jongeren in de bijstand zonder startkwalificatie heeft een traject bij het RMC.	Dit is nog niet behaald, voor 12 jongeren is een onderzoek ingezet. Er worden wel trajecten ingezet (zie hierboven), maar het voorportaal RMC wordt nog niet altijd gebruikt.

Verrichte activiteiten

1. Plan van aanpak voor versteviging van aanpak vroegtijdige schoolverlaters en inventarisatie van bestaande overlegstructuren en netwerken

In de regio De Friese Wouden wordt door de gemeenten het leerplicht- en RMC-beleid gezamenlijk ontwikkeld en uitgevoerd. Samenwerking en afstemming tussen de regiogemeenten is logisch en nodig, omdat leerlingen ook in buurgemeenten onderwijs volgen. Voor onze inwoners en de professionals van onze ketenpartners is het belangrijk dat ze samenwerken met leerplichtambtenaren en RMC-trajectbegeleiders die hun werkzaamheden, waar mogelijk, uniform uitvoeren op alle scholen voor PO, SBO, SO, VO, VSO en MBO in de regio. De gemeenteraad heeft in 2017 het actieplan Leerplicht en RMC-functie regio De Friese Wouden 2017 vastgesteld. In dit plan staat een aantal acties beschreven die worden uitgevoerd, evenals de actuele ontwikkelingen die van invloed zijn op het voorkomen en bestrijden van verzuim en voortijdig schoolverlaten in de regio. Van de personen die geen startkwalificatie hebben, zijn het merendeel personen met een BAB indicatie(BAB =BaanAfspraakBaan, dus met verminderde loonwaarde) of nieuwkomer.

2. Alle jongeren van het VSO en PRO onderwijs, die met ondersteuning arbeid kunnen verrichten, zijn in beeld gebracht en samenwerkingsafspraken met het PRO en VSO zijn vastgesteld

In een vroegtijdig stadium (half jaar van te voren) wordt met scholen in gesprek gegaan over de leerlingen die vroeger in de Wajong en Wsw zouden instromen. Er wordt, zo mogelijk, een vervolgtraject vormgegeven voor werk en, indien niet mogelijk, dagbesteding. Op die manier kan een doorgaande lijn worden gecreëerd en kan een onnodig beroep op de bijstand worden voorkomen.

→Naar volgende beleidsperiode

- Doorgaan met samenwerking in de regio De Friese wouden Leerplicht en RMC-functie

C3. Beter Nederlands

Doel	Indicator	Stand van zaken per 1-1-2017
Het actief inzetten op het bereiken van een hoger niveau van het Nederlands door op een laagdrempelige manier taalvaardigheid te promoten.	60% van de nieuwkomers doet vrijwilligerswerk.	Dit is nog niet gehaald. De taalachterstand blijkt ook bij het doen van vrijwilligerswerk een obstakel.
	Bij 25% van de (intake)gesprekken wordt gebruik gemaakt van de taalmeter.	De taalmeter is nog niet geïntroduceerd.

1. Aanvalsplan laaggeletterdheid

In Opsterland is ca. 12,2% van de bevolking laaggeletterd (landelijk 11,9%). Er is een aanvalsplan laaggeletterdheid opgesteld, vastgesteld in juni 2017. Het aanleren van Nederlands door statushouders is hierin meegenomen.

De taalmeter kan worden ingezet als instrument om vast te stellen of er sprake is van laaggeletterdheid. Deze taalmeter is nog niet geïmplementeerd, omdat de achterliggende voorzieningen (dus waarnaar doorwezen kan worden) nog in ontwikkeling waren. Inmiddels is er een breed aanbod gerealiseerd en kan de taalmeter worden geïmplementeerd.

2. Plan van aanpak met betrekking tot vrijwilligerswerk voor nieuwkomers is afgerond

Het activeringsplan is opgesteld en begin 2017 door het College vastgesteld en ter kennisneming gestuurd aan de gemeenteraad. Beheersing van de Nederlandse taal is een belangrijk onderdeel.

3. *Plan van aanpak met betrekking tot de opzet van Digitaalhuizen is afgerond*

In Ureterp en Gorredijk zijn taalhuizen gerealiseerd waar mensen kunnen werken aan de basisvaardigheden: lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden. Deze taalhuizen zijn wekelijks geopend en begeleiding vindt plaats door een taalcoördinator vanuit het Friesland College en vrijwilligers van de bibliotheek. Er is een verbinding gemaakt met NT1 en NT2 trajecten en is zowel toegankelijk voor autochtonen als allochtonen. Nieuwkomers starten in het Taalcafé (ook wekelijks op beide locaties) om het spreken van de Nederlandse taal te oefenen en stromen later door naar een taalhuis.

In de week van de alfabetisering 2017 is in de bibliotheek van Gorredijk een taalplein geopend waar mensen elkaar kunnen ontmoeten om de taal te oefenen en samen wat te ondernemen.

→ *Naar volgende beleidsperiode*

- Blijvende inzet op verbetering beheersing Nederlandse taal
- Implementeren taalmeter

C4. Meer mensen aan het werk

Doel	Indicator	Stand van zaken per 1-1-2017
Meer uitstroom uit de Participatiewet door het voeren van een activerend en stimulerend re-integratiebeleid, waaronder een nieuwe werkgeversbenadering, waarbij zoveel mogelijk wordt aangesloten bij de talenten van onze inwoners.	6% uitstroom (nu 4%) uit de Participatiewet en 3% instroom (nu 4%).	De uitstroom blijft tot nu toe op 4% en de instroom ook. Externe, economische factoren hebben een grote invloed op de instroom en uitstroom in de Participatiewet. Uitstroom en instroom zijn afhankelijk van verschillende (deels niet beïnvloedbare) factoren. Wij wijken qua percentages niet af van de provinciale en landelijke gemiddelden van vergelijkbare gemeenten.
	Er worden geen ontheffingen meer gegeven voor reïntegratie.	Deze indicator wordt gehaald.

1. *Reïntegratie wordt sneller opgepakt*

Externe economische factoren hebben een grote invloed op de instroom en uitstroom in de Participatiewet. In 2016 is een verbeterplan opgesteld, waarin de koers is uitkeringsgerechtigden vanaf de start van de uitkering zo snel mogelijk in beweging te krijgen. Hiervoor is een poortwachter aangesteld die personen binnen 2 dagen oproept en binnen een week uitsluitel geeft over het toekennen van een uitkering. In dezelfde week worden de uitkeringsgerechtigden opgeroepen voor een uitgebreide intake met een klantmanager. De uitkeringsgerechtigde wordt zo vanaf de eerste week geactiveerd.

Aanvullend hierop is recentelijk het plan 'Meteen in beweging' vastgesteld. Hierin willen we vanuit drie methodieken de reïntegratie verder vormgeven. Vanuit een op te richten 'Werkplein' willen wij een inlooppreekuur voor vacatures, kennismaken met uitzendbureaus, het maken van CV's en daadwerkelijk solliciteren organiseren. In het op te richten 'Participatiehuis' bieden wij door middel van workshops en werkervaringsplaatsen mensen die extra hulp nodig hebben een traject aan, gericht op houding, gedrag, motivatie,

presenteren etc. Het eerdergenoemde 'Taalplein' richt zich op de aanpak voor het vergroten van de spreekvaardigheid. Een intensief traject van zes maanden moet leiden tot betere spreekvaardigheid en is zowel voor nieuwkomers als autochtonen. Een belangrijk onderdeel van het taalhuis is het vinden van vrijwilligerswerk. Is het hele traject doorlopen en zijn de betrokkenen nog niet uitgestroomd, dan volgt er een vervolgtraject. Deze aanpakken worden later in 2017 operationeel.

2. Alle personen met een ontheffing zijn in beeld gebracht, de overlap met andere voorzieningen is geïnventariseerd

Vanuit de nieuwe Participatiewet is het niet mogelijk een ontheffing af te geven voor re-integratie. Iedereen moet meewerken aan zijn of haar eigen reïntegratie. Een ontheffing van de arbeidsverplichting kan nog wel worden toegekend. In 7 procent is een ontheffing afgegeven voor de arbeidsverplichting.

3. Implementatie instrumenten Participatiewet

Nieuwe instrumenten voor mensen met een functiebeperking zijn in regionaal verband uitgewerkt en ingevoerd.

4. Experiment met uitvoeren gezondheidscheck

Er wordt in Gorredijk geëxperimenteerd met het uitvoeren van een gezondheidscheck voor de doelgroep 1 en 2 van de participatieladder. Met behulp van een landelijke gezondheidscheck, die is opgesteld door huisartsen, wordt gekeken hoe mensen meer kunnen bewegen. Dit met de bedoeling de zorgconsumptie te verminderen en mensen (weer) te activeren.

Hierbij worden mensen ook gericht benaderd. De resultaten worden eind 2017 verwacht.

5. Pilot (arbeidsmatige) dagbesteding

Er wordt in OWO verband een pilot dagbesteding uitgevoerd door Movisie. Deze pilot loopt tot 2018. Het is de bedoeling om de schotten tussen WMO en participatie in beeld te brengen en te slechten.

De resultaten, en eventueel vervolg van deze pilot, worden te zijner tijd opgenomen in de ontwikkelagenda.

6. Samenwerkingsafspraken met het nieuwe regionale Werkbedrijf

Het regionale Werkbedrijf begeleidt mensen met een arbeidsbeperking naar werk. In de beleidsperiode is het Werkbedrijf doorontwikkeld en zijn er in de arbeidsmarktregio afspraken gemaakt over thema's als loonkostensubsidie, jobcoaching etc.

→ **Naar volgende beleidsperiode**

- Verder implementeren 'Meteen in beweging'
- Evalueren experiment uitvoeren gezondheidscheck
- Resultaten pilot dagbesteding meenemen in ontwikkelagenda
- Voortzetting regionaal Werkbedrijf

4. Financiën

Op basis van bestaand beleid heeft de gemeenteraad bij de invoering van de decentralisaties besloten de middelen beschikbaar te stellen voor de uitvoering van de werkzaamheden in het zorgdomein.

Op dit moment is er, mede als gevolg van behoorlijke achterstand in de facturatie door zorgaanbieders, nog sprake van onzekerheid over de totale omvang van de uitgaven voor het Sociaal Domein. Dit heeft er toe geleid om voor de jaren 2015 en 2016 een geschatte

balanspost nog te betalen verplichtingen op te nemen. Door de gerealiseerde verbeteringen in het declaratiesysteem voor zorgaanbieders en de ontwikkelingen in het berichtenverkeer verwachten we eind 2017 een beter inzicht te krijgen in de afwikkeling van de opgenomen balansposten 2015 en 2016.

Kijkend naar de toekomst is er voor wat betreft het verloop van de uitgaven wel een indicatie af te geven. Hierin zien we duidelijk een positieve ontwikkeling en een dalende lijn. Hadden we in 2015 nog te maken met een verschil van -/- € 1,5 miljoen tussen de uitgaven voor het Sociaal Domein en de inkomsten van het Rijk. Voor 2018 prognosticeren wij een verschil van -/- € 0,7 miljoen en doorkijkend naar 2021 verwachten we een verschil van -/- € 0,4 miljoen. Met bovenvermelde bedragen is in de begroting (en zo ook de meerjarenbegroting) rekening gehouden.

Vermeldenswaard is dat de totale uitgaven voor het Sociaal Domein (inclusief de hierbij behorende personeelskosten), zoals vermeld in de jaarrekeningen 2015 en 2016, binnen de begroting blijven. Ook voor 2017 is de verwachting dat de uitgaven eveneens binnen de begroting blijven.

5. Conclusies en vervolg

We kunnen constateren dat we een intensieve periode achter de rug hebben, waarin gebouwd is aan een nieuwe sociale infrastructuur. De invoering van de nieuwe wetten is goed gelukt. Er is veel werk verzet bij de invoering van nieuwe wetten (de transitie) en de samenstelling en organisatie van het Gebiedsteam. Uit het recent uitgevoerde cliëntervaringsonderzoek blijkt dat veel respondenten tevreden zijn over het Gebiedsteam. Er wordt zoveel mogelijk gewerkt met het adagium 'één gezin, één plan, één regisseur'. De doorverwijzing van jongeren naar, duurdere, tweede lijnszorg is teruggebracht door intensievere samenwerking met de huisartsen en de inzet van een praktijkondersteuner bij huisartsen. Er zijn afspraken gemaakt met de centrumgemeente over de toeleiding naar provinciale maatwerkvoorzieningen en neergelegd in werkprocessen. Het gebruik van PGB's is met 45 procent afgenomen en omgezet in zorg in natura.

Er wordt ingezet op het voorkomen en bestrijden van verzuim en vroegtijdig schoolverlaten in de regio. Daarnaast wordt met scholen gesproken over de leerlingen die vroeger in de Wajong en Wsw zouden instromen. Ingezet wordt op vervolgotrajecten voor werk en, indien niet mogelijk, dagbesteding.

Laaggeletterdheid wordt aangepakt in de Taalhuizen. Hier kunnen autochtonen en allochtonen werken aan de basisvaardigheden: lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden.

Re-integratie wordt sneller opgepakt. Uitkeringsgerechtigden worden, vanaf de eerste week, geactiveerd weer aan het werk te gaan. Aanvullend daarop wordt nog een werkplein, een participatiehuis en een taalplein ingericht om mensen te helpen weer aan het werk te gaan.

Maar we zijn ook nog lang niet klaar. Om de daadwerkelijke transformatie te bewerkstelligen moeten we meer inzetten op het in beeld brengen van de werkelijke ondersteuningsbehoefte van de cliënt en zijn omgeving, meer samen werken met andere partijen, snel(ler) en adequaat hulp te verlenen en meer preventief werken. Voor het Gebiedsteam zijn in de begroting voor 2018 salariskosten opgenomen voor nieuwe functies op het gebied van schuldhulpverlening, relatie- en contractbeheer, financieel adviseur, loketmedewerker, administratieve ondersteuning en praktijkondersteuning huisarts voor Jeugd GGZ. Hierdoor kan meer directe zorg worden verleend. Voor de volgende beleidsperiode kan worden overwogen de volgende stap te zetten en de taken van de Gebiedsteams uit te breiden en te integreren met participatie.

Ook moeten we inspelen op de demografische ontwikkelingen die ingrijpend zullen zijn voor Opsterland. De samenstelling van de Opsterlandse bevolking ziet er over vijftien jaar wezenlijk anders uit: 50% meer ouderen en 20% minder jongeren. Het effect van deze ontwikkelingen zal merkbaar zijn in de vraag naar voorzieningen en voor het onderwijs. Kostenbewustzijn en een doorgaande integrale aanpak, zowel door de ambtelijke organisatie als samenwerkingspartners, is noodzakelijk. Daarvoor is het nodig de kracht van de samenleving nog beter te benutten.

Om verder te werken aan de gestelde doelen willen wij voor de periode tot 2022 een ontwikkelagenda opstellen. In de ontwikkelagenda worden de onderwerpen aangegeven die de komende jaren worden opgepakt in het kader van de doorontwikkeling en vernieuwing in het sociaal domein. Dat gaat dus verder dan alleen de WMO, jeugd en de participatiewet maar omvat zoveel mogelijk thema's uit het sociaal domein. De in deze evaluatie aangegeven activiteiten, die doorgezet moeten worden in de volgende beleidsperiode, worden daar in ieder geval in meegenomen. Als bijlage 1 zijn deze onderdelen nog eens puntsgewijs aangegeven. De ontwikkelagenda wordt de komende maanden opgesteld en aangeboden aan de nieuwe gemeenteraad. Mede op basis van de Dorpsspiegels gaan we

rondetafelgesprekken aan met professionals en gesprekken voeren in de dorpen. De ontwikkelagenda wordt gekoppeld aan de begroting en zo goed mogelijk meetbaar gemaakt.

Bijlage

Op basis van deze evaluatie dienen de volgende zaken in ieder geval meegenomen te worden in de ontwikkelagenda sociaal domein:

- Verbeteren registratie en monitoring
- Vergroten aandacht voor preventie
- Verdere uitwerking steunstructuur Gorredijk
- Digitalisering Dorpssteunpunten
- Onderzoek wenselijkheid proeftuin Gorredijk
- Doorgaande aandacht voor eenzaamheid
- Verder werken aan het versterken van de Krêft fan de Mienskip (gekanteld werken)
- Versterking samenwerking met de dorpen
- Uitvoering nulmeting gebruik tweedelijnsvoorzieningen
- Meer samenwerking in het netwerk waar het gaat om vroegsignalering en preventie
- Meer aandacht voor mantel- en respijtzorg
- Meer samenwerking tussen Gebiedsteam en Dorpssteunpunten
- Integralere aanpak om langer thuis wonen te kunnen realiseren
- Doorgaan samenwerking met SAVE-teams
- Blijvende aandacht voor opvoedkundig klimaat en schuldenproblematiek
- Doorwerken met principes Eigen Kracht methodiek
- Verwijsindex Jeugd beter gebruiken
- Doorgaan met de inzet van POH GGZ jeugd
- Volgen programma BOUW (preventief dyslexieprogramma)
- Werkafspraken tussen verschillende disciplines hoe om te gaan met privacyvraagstukken
- Verder ontzorgen van professionals
- Doorgaan met kindpakket
- Verbeteren signalering doelgroep die in aanmerking komt voor kindpakket
- Voorkomen stapeling van interventies bij schuldhulpverlening en armoedeproblematiek
- Doorgaan met leergang vakmanschap voor klantmanagers Werk en Inkomen
- Voortzetten samenwerking in de regio De Friese wouden Leerplicht en RMC-functie
- Blijvende inzet op beheersing Nederlandse taal
- Implementeren taalmeter
- Verder implementeren 'Meteen in beweging'
- Evalueren experiment uitvoeren gezondheidscheck
- Meenemen van de resultaten die uit pilot dagbesteding komen
- Voortzetten regionaal Werkbedrijf
- Bevindingen Rekenkamercommissie inzake uitvoering WMO